

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra filozofie

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce (co se nehodí, škrtněte): ~~diplomová~~ / bakalářská

Posudek (co se nehodí, škrtněte): vedoucího / ~~oponenta~~

Práci hodnotil(a) (u externích hodnotitelů uveďte též adresu a funkci ve firmě): Mgr. Karolína Jiráková, Ph.D.

Práci předložil(a): Viktorie Kovaříková

Název práce: Jedno a mnohé. Představa jednoho boha v myšlenkovém prostředí starého Řecka.

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Cílem práce je odpovědět na otázku, jak se vztahují filosofické koncepce jednoho božství k polytheistickému myšlenkovému prostoru starého Řecka. S tím úzce souvisejí problémy, zda lze konceptu Jednoho v myšlení Parmenida a jednoho boha u Xenofana vůbec rozumět jako monotheistickým tendencím a pokud ano, zda je jejich formulování namířeno proti mnohosti řeckých bohů, zda jeden model vylučuje ten druhý. Jak se odráží v názvu práce, stěžejním tématem je napětí mezi Jedním a mnohým. Cíl práce byl jednoznačně naplněn.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Student si téma sám zvolil a naformuloval základní otázku po vztahu mezi Jedním a mnohým. Téma je vzhledem k bakalářské úrovni studia velmi obtížné, klade na studenta hned několik nároků, přičemž schopnost práce s primárním textem a odbornými články včetně těch cizojazyčných stojí v samém základu. Téma bylo po rozsáhlejší četbě nutné co do dílčích témat redukovat tak, aby ho bylo možné zpracovat v rozsahu přijatelném pro bakalářskou práci (téma samotné by jinak bylo interpretačně nosné na diplomovou i disertační práci). Student se musel vypořádat s myšlením Parmenida, Xenofana a s možnostmi, jak lze jejich názory interpretovat v kulturním prostředí starého Řecka.

V práci je postupně tematizováno Parmenidovo Jedno, Xenofanova koncepce jednoho boha a je nastiňována podoba řeckého polytheismu. Myšlení obou filosofů je nedříve rozebráno, včetně povahy jejich možné myšlenkové návaznosti diskutované v doxografické tradici, teprve potom je stanoven klíč, díky kterému je přes rozdílnost jejich koncepcí student spojuje. Na základě jejich racionalitou vytvořeného transcendentálního konceptu jednoty je staví do srovnání k řeckému chápání božství a bohů. Dominantní tezí práce je, že: filosofický monoteismus a řecký polyteismus spolu koexistují a nevylučují se, což je podepřeno odkrytím různých vrstev polyteistického vidění světa (kosmická, politická a mýtická vrstva, jak je nastínil již Terentius Varro): „...zpochybnění jedné z těchto úrovní automaticky neznačí odmítnutí ostatních a neohrožuje tak náboženský polyteismus jako celek.“ (strana 8); „Z tohoto důvodu tak vidím jako možné, aby, podobně jako tak činí Xenofanés, byla kritizována jedna z úrovní, a přesto je možné, aby zůstaly nekonfliktně zachovány úrovně zbylé.“ (strana 10). Nutným předstupněm pro hlavní tezi jsou dílčí závěry, mezi nejzajímavější patří srovnání Parmenidovy koncepce Jedna s atributy řeckých božstev (2.5) a zpřítomnění otázky, zda vůbec lze Parmenidovo Jedno interpretovat jako božské (byť by tyto části mohly být delší a podrobnější).

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Na práci je nutné ocenit především snahu o pojmově přesný způsob vyjadřování, který složité filosofické problémy projasňuje. Čtenář není na pochybách, co je zakotveno v primárním textu, co pramení z názorů badatelů a kde se rýsuje vlastní pozice studenta. Je třeba připomenout obtížnost textů (primárních i sekundárních), které byly v rámci práce uchopeny; bylo nutné přečíst je s porozuměním, referovat o nich a snažit se je interpretovat. Občasně se v práci objevují stylistické formulační nedostatky a překlepy, které evidentně pramení z nedostatku času na poslední revizi textu. Jejich míra však, jak myslím, nepřekračuje únosnou hranici a nepůsobí výrazně rušivě, s výjimkou míst, kde se v textu objeví části komentáře od vedoucího práce (děje se tak v závěru). Odkazy na literaturu jsou zpracovány dle standardu obvyklého v oboru, práce je z formálního hlediska kultivovaná, členění je jasné a přehledné.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Celkový dojem z práce je výborný. Za nejsilnější momenty považuji precizní přístup k textům, jak k Parmenidovým a Xenofanovým myšlenkám, tak k vybraným textům badatelů, s jejichž pomocí dochází v práci k formulování netriviálních závěrů o vztahu filosofické jednoty a řeckého polytheismu.

Pokud by studenta téma nadále zajímalo, nabízelo by se v něm pokračovat, prohloubit začleněním linie archaických přírodních myslitelů, kteří na jedné straně tradiční mýtické chápání světa překračují, na druhou stranu jejich koncepce stále z tohoto podloží vyrůstají. Nabízí se i návaznost Platónovy ontologické koncepce na myšlenku Jedna u Eleatů. V předložené práci je několik otevřených problémů, které by stálo za to prověřit. Například jak by se proměnilo porozumění Parmenidovi v otázce Jedna a mnohého, pokud bychom precizně následovali další interpretační možnosti, jak je naznačujete na stranách 19 až 20; v podobném duchu by šlo znovu otevřít interpretační možnosti Xenofanovy filosofie).

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

- I. Interpretujte prosím Xenofanův zlomek v kontextu Vaší hlavní texe o možnosti koexistence filosofického monoteismu s řeckým světem mnohých bohů (viz Vaše práce, kapitola 4.3).
„Ne však toho, kdo boje Titánů, Gigantů, nebo Kentaurů opěvuje, výplody minulých dob, prudké sváry, ze kterých není žádný užitek. Bohy však na mysli mít, je dobré vždy.“ (DK 21 B 1).
- II. Můžete vysvětlit rozdíl mezi možností univerzality božství zakotvenou v homérských textech na základě střídání množného a jednotného čísla a filosofickým formulováním božské jednoty (viz 4.1)?

Obě otázky jsou interpretačně-diskusního charakteru a lze si vybrat jednu z nich.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku „výborně“.

Datum: 1. září 2022

Podpis: